

endnu have nogle Ord at udtale til det ærede Thing, da det nu skal træde ind i sit sidste Aar, og da det vil være det sidste Aar, som det vil have i sin Virksomhed.

L. Parfen: Skjøndt det muligvis kan fremkalde et Smil hos adskillige ærede Medlemmer af Thinget, skal jeg dog strax begynde med at sige, at det staaar klart for mig, at den Forhandling, vi her idag have ført, ikke alene er en Debat om, hvorledes vort Skolevæsen fremtidig skal ordnes, men tillige danner Udtrykket for en stor Kamp mellem to forskjellige aandelige Retninger, som i den senere Tid have gjort sig gjældende i Stats- og Samfundslivet. Denne Kamp har allerede tidligere fundet Udtryk her i Salen i Svædeseshed ved Forhandlingerne om Loven angaaende de lærde Skoler, ligesom den nylig, hvad vistnok de fleste af det ærede Things Medlemmer vide, har fundet Udtryk i en Debat i "Fædrelandet" mellem jeg tør nok efter vore Forhold sige to Størrelser af første Rang. Det er imidlertid ikke min Mening her at forbyde mig i denne Kamp, der staaar for mig som en Kamp mellem den saakaldte latinske og den folkelige Dannelses- jeg tror ikke jeg kan magte det, ellers kunde jeg nok have Lyft til at høre Noget derom og dvæle lidt derved. — Det er gaaet mig som muligvis flere, at jeg i Formiddags forberedte mig paa at sige Noget her om Skolesagen, men da jeg ved Mødets Begyndelse forlangte Ordet, var der allerede indtegnede 7 Talere. Det kan gjerne være, at det var heldigere for mig nu at tie stille, fordi det der er kommet frem nu, i alt Fald i det Væsentlige, er støttet paa de samme Grundtanker, som jeg havde lagt frem for mig selv med Hensyn til, hvad jeg havde at sige. Jeg kan maasse i Enkeltheder afsige noget fra de Ansøelser, der ere komne frem, men i det Væsentlige maa jeg strax erklære mig enig i, hvad der er fremkommet fra det ærede Medlemmer for Niels Ants 4de Valgfreds (Lermanen) og for Præste Ants 6te Valgfreds (Vojfen). Der er kun en Betragtning, jeg ikke kan billige, og det er den, at vi uden videre skulde negte Lovforslaget Overtagelse til anden Behandling. Det staaar rigtignok ogsaa for mig, som om det vilde være meget uheldigt, hvis dette Lovforslag skulde blive til Lov, men hvis vi paa den anden Side, uden at høre andre Tanker blive fremsatte end dem, der ere fremkomne i Dags, negte Overtagelsen til anden Behandling, er der dermed fra vor Side givet en Slags Falliterklæring, thi jeg skal indrømme, hvad der er blevet yttret fra den anden Side og navnlig fra det ærede Medlem for Kjøbenhavns 2den Valgfreds (Brig), at ingen blandt de for-gaaende Talere i storlaaede Træk har fremsat, hvorledes han tænkte sig, at Skolevæsenet fremtidig skulde ordnes. Hvis vi derimod faae Sagen bragt i Udvalg, anser jeg det for sandsynligt, at Rigs-

dagens Samling vil være saalange, at der kan blive Tid for et saadant Udvalg til virkelig at fremlægge Noget for den høitagtede Regering og at sige. Saaledes ville vi have det. Det er af den Grund jeg vil stemme for Lovforslagets Overtagelse til anden Behandling og for Udvalgs Nedsættelse. Jeg tror ikke, at det her vil misfendes, naar jeg bemærker, at der fra min Side i ingen Henseende er nogensomhelst personlig Nulke tilstede mod den høitagtede Minister, og at det paa ingen Maade er af Nød til en vis Side i Thinget eller i det Hele til den Retning, han repræsenterer, at jeg stemmer mod de Grundtan-ger og Tanker, som foreligge i Lovforslaget, men jeg skal tillade mig at sige, at jeg ligesom vist den største Del af det danske Folk virkelig, saaledes som fremhævet fra anden Side, er bleven overrasket ved Lovforslaget. Vi have muligvis ifjor misforstaaet den høitagtede Ministers Grundtan-ker, men ved at høre det Foredrag, han da holdt, stod det dog klart for mig, at det bebudede en lille Smule Lettelse og Lempelse af de Baaend, som hidtil efter min Mening have sammensnyret vort Skolevæsen. Den ærede Minister fremhævede i sit sidste Foredrag, at der havde gjort sig stærke Rørelser gjældende i Befolkningen for at faae en Omordning, og han dvælede efter min Mening med synlig Velbehag ved, at han her havde gjort Noget, at her var kommet Noget frem, hvorom man senere kunde forhandle. For Folk, som se paa Sagen med lidt mindre velvillige Øine end jeg, kunde det se ud — men jeg vil nu ikke tro det — som om han har befundet sig i samme Stilling som Salomons Søn, der sagde til Folket: I have i Jordæien været påfæstede med Svøder, men jeg skal påfæste eder med Skorpioner. Jeg ser Sagen saaledes, at den Ordning, Skolevæsenet fik i 1814, var en aandelig Spændetrøje, der blev paalagt den danske Almue. Det kan være, at det var nødvendigt, jeg skal ikke indlade mig paa at udtale nogen misbilligende Dom over de Folk, som bragte denne Ordning tilveie, men for mig staaar det saaledes, at den var en aandelig Spændetrøje. Naar det nu imidlertid staaar saaledes for mig og Andre, maa den høitagtede Minister tilgive os, at vi ikke i et Lovforslag, som har et stærkt Mulkt-system, en uddibet Skoletvang, og et, jeg havde nær sagt, let i flere Retninger meget generende Tilsyn kunne se en Indbefømmen i Retning af, hvad vi ønske, nemlig en mere udstrakt Frihed. Jeg vil dermed ingenlunde sige, at jeg staaar afgjort paa deres Standpunkt, som mene, at vi ueftikkelige skulle kaste alt Statskolevæsenet overbord, og jeg skal indrømme Nødvigheden af den Betragtning, som den ærede Minister gjorde gjældende, at der ogsaa blandt Statskolelærerne kan findes dem, til hvem Børnene strømme med Lyft og Glee og staa i hæderligt Forhold til, men lige saa vist som det er saa, lige saa vist er det, at de Baaend, der nu